

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
Київський політехнічний інститут імені ІГОРЯ
СІКОРСЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ І ПРАВА
Кафедра історії

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Методичною радою
КПІ ім. Ігоря Сікорського
(протокол № 5 від 06 березня 2025 р.)

Ф- КАТАЛОГ
ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
ЦИКЛУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
для здобувачів ступеня доктора філософії
за освітньо-науковою програмою «Історія»
за спеціальністю **032 «Історія та археологія»**

УХВАЛЕНО:
Вченою радою Факультету соціології і права
КПІ ім. Ігоря Сікорського
(протокол №8 від 26 лютого 2025 р.)

Київ 2025

ЗМІСТ

Преамбула		3	КОД курсу з 2024/2025 н.р.
Освітні компоненти для вибору аспірантами першого року навчання		6	
Зміст анотацій освітніх компонентів		7	
Освітній компонент 1 (3 семестр)		7	
1	Гендерна історія України	5	IAF 04
2	Історіографія історії України	6	IAF 05
3	Економічна історія	7	IAF 06
Освітній компонент 2 -3 (4 семестр)		8	
1	Історія науки	8	IAF 08
2	Україна у контексті світової цивілізації	9	IAF 07
3	Українська історична біографістика	10	IAF 09
4	Соціальні взаємодії в повсякденні: історичний аспект	11	IAF 10
5	Історична регіоналістика України	13	IAF 11

№ п/п	Освітні компоненти	Семестр	Кількість кредитів	Форма звітності
1	<i>Освітній компонент 1</i>	3	4	Іспит, МКР, індивідуальне завдання
2	<i>Освітній компонент 2</i>	4	4	Іспит, МКР, індивідуальне завдання
3	<i>Освітній компонент 3</i>	4	4	Іспит, МКР, індивідуальне завдання

Преамбула

Кафедральний каталог містить перелік вибірових дисциплін, що формують блоки освітніх компонентів з **освітньої програми «Історія» зі спеціальності 032 «Історія та археологія»** для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Відповідно до пункту 15 частини першої статті 62 Закону України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII від 01.07.2014), вибірові дисципліни – дисципліни вільного вибору здобувачів вищої освіти для певного рівня вищої освіти, спрямовані на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей відповідної освітньої програми. Обсяг вибірових навчальних дисциплін становить не менше 25% від загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня освіти.

Вибіркові дисципліни з кафедрального Ф-Каталогу аспіранти обирають відповідно до «Положення про реалізацію права на вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти КПІ ім. Ігоря Сікорського» (<https://osvita.kpi.ua/node/185>).

Через інформаційну систему «tu.kpi.ua» аспіранти першого року навчання обирають освітні компоненти для другого року навчання.

Кількість і обсяг (у кредитах ЄКТС) навчальних дисциплін, які може обрати аспірант (вибірових дисциплін) визначається навчальним планом для третього (освітньо-наукового) РВО.

Курс	Семестр	Кількість вибірових дисциплін	Обсяг дисципліни в кредитах	Форма контролю	Всього кредитів за семестр
2	3	1	4	Іспит	4
	4	2	4	Іспит	8
Всього:					12

Рекомендований перелік освітніх компонентів для вибору аспірантами

Допускається незначна відмінність за розподілом аудиторних годин та індивідуальних завдань в вибіркових дисциплінах за семестрами за різними кафедрами факультету / університету.

Скорочення:

ФСП		Факультет соціології та права
КІ	кафедра	Історії

Для здобувачів вищої освіти набору 2024 року

Дисципліни для 2 курсу (вибір аспірантам 1-го року навчання)

(потрібно обрати 12 кредитів)

№		Назва навчальної дисципліни	Факультет / кафедра що викладає	Кіл-ть креди-тів	Семестро- ва атестація	Індивіду- альне завдання
3 семестр (Освітні компоненти В 1)						
1	IAF 05	Історіографія історії України	КІ	4	Іспит	реферат, МКР
2	IAF 04	Гендерна історія України	КІ	4	Іспит	реферат, МКР
3	IAF 06	Економічна історія	КІ	4	Іспит	реферат, МКР
4 семестр (Освітні компоненти В 2 -В-3)						
1	IAF 07	Україна у контексті світової цивілізації	КІ	4	Іспит	реферат, МКР
2	IAF 09	Українська історична біографістика	КІ	4	Іспит	реферат, МКР
3	IAF 08	Історія науки	КІ	4	Іспит	реферат, МКР
4	IAF 10	Соціальні взаємодії в повсякденні: історичний аспект	КІ	4	Іспит	реферат, МКР
5	IAF 11	Історична регіоналістика України	КІ	4	Іспит	реферат, МКР

ЗМІСТ

АНОТАЦІЙ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

Освітній компонент 1

ІСТОРІОГРАФІЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ	
Кафедра, яка забезпечує викладання	<i>Кафедра історії (КІ), ФСП</i>
Рівень вищої освіти	<i>третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти</i>
Курс, семестр	<i>2 курс , осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	<i>4 кредити (120 год.). Лекцій - 26 год. Семінарські заняття – 26 год. Індивідуальне завдання (реферат) – 10 год. СР – 68 год.</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Вимоги до початку вивчення	<i>Дана навчальна дисципліна є складовою української історичної науки та базується на знаннях, отриманих слухачами протягом навчання на бакалавраті та у магістратурі при вивченні таких дисциплін, як історія України, історія української культури, історія розвитку громадських рухів та суспільної думки, історія філософії та ін.</i>
Що буде вивчатися	<i>Процеси нагромадження історичних знань та розвитку української історичної думки, становлення й збагачення української історичної науки в контексті дослідження історії України.</i>
Чому це цікаво/треба вивчати	<i>Вивчення даної дисципліни відкриває шлях до виваженої оцінки й аналізу наявної історіографії по тій чи іншій проблемі дослідження з історії України.</i>
Чому можна навчитися	- з'ясувати як розвивалися погляди дослідників на історичне минуле, в цілому, та на обрану проблему, зокрема; - осмислювати і відбирати методологічні принципи (правила) історичного пізнання, ефективні методи дослідження, заглибитись у наукову лабораторію провідних істориків, досягнути їх методологічний інструментарій; - критично оцінювати здобутки істориків-попередників, виокремлювати їх персональний внесок у прирощування історичних знань з історії України; - виявляти вузькі або недостатньо опрацьовані проблеми, окреслювати теми, що потребують додаткового або нового вивчення; - розвивати власні національно-патріотичні якості, що формуються на основі духовної спадщини українського народу. зокрема історіографії історії України.
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями	- застосовувати критичний аналіз та синтез історичної думки у ході самостійного наукового дослідження; - виявляти самостійність думок та незалежність мислення від застарілих стереотипів і кліше; - всебічно аналізувати та оцінювати результати наукових досліджень з обраної проблеми; - виявляти псевдонаукові гіпотези, дотичні до обраної наукової проблеми;; - розширити коло історичних понять та методів дослідження.
Інформаційне забезпечення	<i>Силабус, методичні рекомендації, презентації</i>

дисципліни	
Вид семестрового контролю	<i>Іспит, модульна контрольна робота, індивідуальне завдання (реферат)</i>

Освітній компонент 1

ГЕНДЕРНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ	
Кафедра, яка забезпечує викладання	Кафедра історії (КІ), ФСП
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Курс, семестр	2 курс , осінній семестр
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити (120 год.). Лекцій - 26 год. Семінарські заняття – 26 год. Індивідуальне завдання (реферат) – 10 год. СР – 68 год.
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисципліни	Дана навчальна дисципліна базується на знаннях теоретичних і методологічних основ історичного дослідження, набутих у циклі загальної підготовки третього рівня вищої освіти, розуміння джерелознавчої бази та евристики у науково-пізнавальній діяльності
Що буде вивчатися	Особливості формування гендерного підходу в історичній науці, як нової методології сучасних історичних досліджень, зв'язок ідеології фемінізму з практикою жіночих і молодіжних рухів епохи модерну, внесок українських дослідників у збагачення знань з гендерної історії, гендерний ракурс української історії.
Чому це цікаво/треба вивчати	Вивчення даної навчальної дисципліни допомагає виявляти та долати прояви андроцентризму в історичних дослідженнях минулого та сьогодення України та світу, формує вміння поряд із категоріями раси, нації, етносу та віку застосовувати гендер як сучасну фундаментальну категорію історичного пізнання.
Чому можна навчитися	– розібратися із методологічним інструментарієм та понятійним апаратом, проблемними зонами гендерного аналізу історичних процесів і явищ, відбирати методологічні конструкції ; – сформулювати уявлення про гендерну концепцію як глобальний дослідницький підхід; орієнтуватись в особливостях його запровадження та використання в українському науковому просторі, та у визначеній темі, зокрема; – зрозуміти механізми становлення і розвитку гендерних відносин в минулому України; – розвинути дослідницькі навички ідентифікації та аналізу особливостей стану гендерної (не)рівності в залежності від історичних трансформацій та перспектив.
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями	– розширити гендерним маркером коло історичних понять та методів дослідження, використовувати їх у наукових дослідженнях з обраної теми; – застосовувати гендерний аналіз в ході самостійного наукового дослідження; виявляти псевдонаукові гендерні гіпотези, дотичні до обраної наукової проблеми; – зберігати самостійність думки та незалежність мислення від гендерних стереотипів, проявів сексизму і андроцентризму історіописання; – примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення в гендерній сфері та усвідомлювати цінності професійної етики в дослідницькій практиці. .

Інформаційне забезпечення дисципліни	<i>Силабус, методичні рекомендації, презентації</i>
Вид семестрового контролю	<i>Іспит, модульна контрольна робота, індивідуальне завдання (реферат)</i>

Освітній компонент 1

ЕКОНОМІЧНА ІСТОРІЯ	
Кафедра, яка забезпечує викладання	Кафедра історії (КІ), ФСП
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Курс, семестр	2 курс , осінній семестр
Обсяг дисципліни та роз поділ годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити (120 год.). Лекцій - 26 год. Семінарські заняття – 26 год. Індивідуальне завдання (реферат) – 10 год. СР – 68 год.
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення	Запропонована навчальна дисципліна спирається на знання з історії України, всесвітньої історії, історії науки і техніки, історії культури, історії держави та права, політології, соціології, психології, набуті на першому та другому РВО, а також в I-III семестрі за програмою підготовки докторів філософії.
Що буде вивчатися	Еволюція господарського буття та економічної діяльності людства з найдавніших часів до сьогодення, закономірності розвитку економічних систем країн світу у різні історичні епохи з урахуванням національних, природних та інших особливостей конкретних країн, а також внутрішня і зовнішня політика держав, суспільні рухи, проблеми війни і миру, розвиток національних і етнографічних спільнот, права, етики, релігійних культів, науки, мистецтва тощо з огляду на їх роль у розвитку економіки та впливу на економічне життя.
Чому це цікаво/треба вивчати	Вивчення дисципліни сприяє теоретичному осмисленню глобалізаційних процесів сучасного світу, пізнанню фундаментальних засад функціонування й розвитку національних господарств, їх взаємозв'язків та тенденцій розвитку загально цивілізаційного процесу, формуванню системного наукового світогляду, загального культурного кругозору, вихованню масштабності і реалізму мислення, умінню креативно вирішувати складні завдання, самостійно приймати обґрунтовані та виважені рішення, бути самодостатньою, цілісною особистістю.
Чому можна навчитися	Сформувати певний тип економічного мислення, який дозволить виявити історичні корені і причинно-наслідковий механізм сучасних проблем світового економічного розвитку, в цілому, та України, зокрема; побачити та дослідити аналогічні ситуації в історичній ретроспективі, визначити на основі здобутого досвіду найкоротші шляхи їх розв'язання, поєднати теоретичні розробки з їх практичним застосуванням. .
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	- інтегрувати історико-економічні знання для поглибленого розуміння проблеми власної наукової діяльності, - пропагувати передовий досвід людства, прогресивних методів господарювання; - узагальнювати, критично осмислювати та адекватно оцінювати нагромаджений людством господарський досвід, створювати короткотермінові та довготермінові прогнози економічного розвитку; - опанувати основи порівняльного аналізу економічного розвитку окремих країн світу, вміти правильно орієнтуватися у виборі економічних рішень; - виявити цивілізаційні та національні особливості у розвитку господарської сфери та виокремити найоптимальніші загальні закономірності і тенденції, які можуть бути застосовані для

	<i>економічного зростання України</i>
Інформаційне забезпечення дисципліни	<i>Силабус, методичні рекомендації, презентації</i>
Вид семестрового контролю	<i>Іспит, модульна контрольна робота, індивідуальне завдання (реферат)</i>

Освітній компонент 2-3

УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ	
Кафедра, яка забезпечує викладання	Кафедра історії (КІ), ФСП
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Курс, семестр	2 курс , весняний семестр
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити (120 год.). Лекцій - 26 год. Семінарські заняття – 28 год. Індивідуальне завдання (реферат) – 10 год. СР – 66 год.
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисципліни	Дисципліна базується на знаннях, отриманих студентами під час вивчення таких навчальних предметів, як «Історія України», «Всесвітня історія», «Політологія», «Соціологія», «Релігієзнавство», «Філософія».
Що буде вивчатися	Основні етапи розвитку українського суспільства в контексті теорії цивілізацій. Вплив глобальних та регіональних цивілізацій на суспільство, яке формувалося на території України та місце України в колі світових культур. Історіографія історії цивілізацій, ознайомлення з якою допоможе у розумінні сутності історичних процесів, сприятиме формуванню історичної свідомості.
Чому це цікаво/треба вивчати	Навчальна дисципліна забезпечує базові теоретичні знання та практичні навички з історії світових цивілізацій та знаходиться у тісному зв'язку з іншими історичними дисциплінами. Вона допоможе аспірантам систематизувати знання, зрозуміти багато історичних процесів минулого та сучасності.
Чому можна навчитися	■ опанувати різні підходи до вивчення цивілізацій та основних етапів їх розвитку в складному історичному процесі; ■ зрозуміти основні засади цивілізаційного підходу до вивчення історії людства; ■ дослідити основні процеси, що відбувалися і тривають протягом всієї історії людства; ■ навчитися методикам опрацювання наукової літератури та джерел з навчальної дисципліни; ■ дослідити різні підходи щодо визначення місця України в системі світових цивілізацій; - вміти застосовувати знання з історії світових цивілізацій для формування загальної картини світової історії; - аналізувати та виокремлювати гетерогенні ознаки локальних цивілізацій, на прикладі України; - здійснювати відбір необхідної інформації з наявних джерел та літератури; ■ здійснювати наукову історичну експертизу; ■ аналізувати різноманітну історичну інформацію, самостійно мислити і формувати власні уявлення про певні періоди історичного розвитку держав і народів.
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями	Опанувавши навчальний курс аспірант зможе здійснювати науковий аналіз історичного минулого українського суспільства, його духовного надбання; отримати навички дослідницької роботи; вдосконалити вміння працювати з літературою.

Інформаційне забезпечення дисципліни	<i>Силабус, методичні рекомендації, презентації</i>
Вид семестрового контролю	<i>Іспит, модульна контрольна робота, індивідуальне завдання (реферат)</i>

Освітній компонент 2-3

УКРАЇНСЬКА ІСТОРИЧНА БІОГРАФІСТИКА	
Кафедра, яка забезпечує викладання	Кафедра історії (КІ), ФСП
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Курс, семестр	2 2 курс , весняний семестр
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити (120 год.). Лекцій - 26 год. Семінарські заняття – 28 год. Індивідуальне завдання (реферат) – 10 год. СР – 66 год.
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисципліни	Дисципліна базується на знаннях, отриманих студентами під час вивчення таких навчальних предметів, як «Історія України», «Всесвітня історія», «Краєзнавство», «Історична генеалогія», «Геральдика», «Мемуаристика», «Іконографія», «Бібліографія», «Палеографія».
Що буде вивчатися	Дослідження теорії, методології та історіографії, історико-біографічна термінологія, а також роль історичних джерел у об'єктивному висвітленні біографічних фактів в процесі складання біографії, види біографічної продукції
Чому це цікаво/треба вивчати	Вивчення цього курсу важливе для гуманітарної освіти, особливо зі спеціальності «Історія та археологія». Він допомагає зрозуміти багато історичних процесів через вивчення повсякденного життя історичних постатей минулого й сучасності.
Чому можна навчитися	- опанувати сучасні методологічні підходи щодо вивчення історичної біографії; - ознайомитися з категоріями та поняттями української історичної біографістики; - розумінню сутності і основних напрямків «біографічного підходу» в сучасному гуманітарному знанні в цілому та в історичній науці зокрема; - виокремлювати основні теоретичні проблеми сучасної української історичної біографістики; - дослідити основні види біографічних джерел; - ознайомитися з основними методами біографічних досліджень; - здійснювати аналіз біографічних текстів; - використовувати біографічний підхід та сукупність біографічних методів у науковому дослідженні; - самостійно проводити біографічні дослідження; - застосовувати біографічні джерела під час дослідження суспільних процесів; - відтворювати історію розвитку суспільства за допомогою біографічного матеріалу; - усвідомлювати роль і місце історичної особи в історії.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Аспіранти набувають теоретичних знань про основні методи історичної біографістики. Аналізують проблемні й дискусійні питання з курсу української історичної біографістики. Формують власні оцінки та версії.

Інформаційне забезпечення дисципліни	<i>Силабус, методичні рекомендації, презентації</i>
Вид семестрового контролю	<i>Іспит, модульна контрольна робота, індивідуальне завдання (реферат)</i>

ІСТОРІЯ НАУКИ	
Кафедра, яка забезпечує викладання	<i>Кафедра історії (КИ), ФСП</i>
Рівень вищої освіти	<i>третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти</i>
Курс, семестр	<i>2 курс , весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	<i>4 кредити (120 год.). Лекцій - 26 год. Семінарські заняття – 28 год. Індивідуальне завдання (реферат) – 10 год. СР – 66 год.</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Вимоги до початку вивчення	<i>Вивчення дисципліни базується на знаннях і вміннях, здобутих під час опанування навчальних дисциплін першого та другого рівнів вищої освіти за спеціальністю 032 – історія та археологія, а також поглиблених на третьому рівні відповідної спеціальності історичного джерелознавства, історіографії, теорії та методології історичної науки, української історичної біографістики.</i>
Що буде вивчатися	<i>Ключові моменти історії вітчизняної та зарубіжної науки з моменту зародження наукових знань і до сьогодення, факти і події цієї історії; теоретичні концепції, організаційні структури, практичні застосування і т.д., що характеризують в різний час науку різних країн і цивілізацій.</i>
Чому це цікаво/треба вивчати	<i>Усвідомлення науки як особливої форми діяльності людини. Розуміння історичної логіки наукового розвитку в контексті загальної історії людства. Зокрема це допоможе скласти обґрунтоване уявлення про місце обраної спеціальності серед інших галузей наукового знання, глибше зануритись у досвід попередніх поколінь дослідників.</i>
Чому можна навчитися	- Засвоєння і розуміння змісту найбільш важливих подій, дат, відкриттів, імен історії науки; - володіння концептуальним апаратом і фактичним матеріалом для сприйняття розвитку науки (від її зародження до наших днів) в його зв'язку з розвитком інших галузей культури (філософія, релігія, мистецтво, техніка); - розуміння взаємовпливів науки та інших галузей культури, бачення науки як феномена, що динамічно розвивається в соціальному і культурному контекстах; - свідоме сприйняття в історико-науковому контексті основних досягнень нації в минулому і в сьогоденні; - всебічно й неупереджено розглядати явища історії науки в зв'язку з історичними умовами конкретного періоду; - визначати рівень достовірності й аргументованості наукових теорій; - на прикладі історичних тем проводити наукові диспути і дискусії, аргументовано відстоювати власну позицію.
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями	- Вільно орієнтуватися в масиві інформаційних ресурсів з різних напрямів природничого, гуманітарного й технічного знання; - застосовувати набуті знання (передусім про методи роботи з інформацією та про досвід видатних діячів науки) для вирішення конкретних інформаційно-пошукових завдань у своїй професійній діяльності; - знаходити цікаві міждисциплінарні зв'язки під час власних досліджень;

	- застосовувати знання про псевдонаукові й антинаукові теорії, щоб уберегти себе чи інших від шахрайства.
Інформаційне забезпечення дисципліни	Силабус, методичні рекомендації, презентації
Вид семестрового контролю	Іспит, модульна контрольна робота, індивідуальне завдання (реферат)

Освітній компонент 2-3

СОЦІАЛЬНІ ВЗАЄМОДІЇ В ПОВСЯКДЕННІ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ	
Кафедра, яка забезпечує викладання	<i>Кафедра історії (КІ), ФСП</i>
Рівень вищої освіти	<i>третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти</i>
Курс, семестр	<i>2 курс , весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	<i>4 кредити (120 год.). Лекцій - 26 год. Семінарські заняття – 28 год. Індивідуальне завдання (реферат) – 10 год. СР – 66 год.</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Вимоги до початку вивчення	<i>Вивчення дисципліни базується на знаннях і вміннях, здобутих під час опанування навчальних дисциплін першого та другого рівнів вищої освіти за спеціальністю 032 – історія та археологія, а також поглиблених на третьому рівні відповідної спеціальності історичного джерелознавства, історіографії, теорії та методології історичної науки.</i>
Що буде вивчатися	<i>Ключові засади та прояви соціальних взаємодій різних рівнів (міжособистісного, групового та масового) в повсякденному житті людства протягом його історії, а також специфіка їх віддзеркалення в історичних джерелах.</i>
Чому це цікаво/треба вивчати	<i>Саме участь у взаємодіях з іншими членами суспільства й робить людину повноцінною особистістю, тож уникнути згадок про це неможливо під час розкриття будь-якої історичної теми. А от засади і прояви таких контактів (зокрема й особливості відкладання інформації про них) можуть виявитися різними залежно від конкретних соціальних умов, мінливих як у часі, так і в просторі, а отже, потребувати різного дослідницького інструментарію.</i>
Чому можна навчитися	- опанувати основні концепції дослідження соціальних взаємодій та їх історії; - зрозуміти рівні соціальних взаємодій; - дізнатися про види й ролі інтенційних та неінтенційних дієвців, залучених до соціальних взаємодій; - проаналізувати особливості вербалізації, візуалізації та уречевлення соціальних взаємодій; - дослідити специфіку проявів соціальних взаємодій у різних структурах повсякдення. - розрізняти соціальні взаємодії загалом та соціальні комунікації як їх складову; - орієнтуватись у ключових засадах соціальних взаємодій у періоди доаграрного, традиційного, індустріального й інформаційного суспільства; - відстежувати вплив на соціальні взаємодії уявних учасників, тварин та неістот; - враховувати значення часових і просторових рамок, у яких відбувалися контакти (як безпосередні, так і опосередковані).
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями	<i>Набуті знання та вміння можна використовувати під час підготовки дисертації: для систематизації джерельної бази за способом кодування інформації (і відстежування проявів соціальних взаємодій у словесних, зображальних, речових, поведінкових, звукових і конвенціональних джерелах, зокрема й за непрямою джерельною інформацією), структурування попередніх здобутків істориків щодо теми як складових наукової комунікації; окреслення кола досліджуваних учасників соціальних взаємодій, дотичних до конкретної проблеми; перевірки, наскільки</i>

	<i>систематизованими й ефективними були досліджувані взаємодії; для оцінювання, наскільки можливо розглянути дії та переконання “мовчазної більшості” учасників взаємодій.</i>
Інформаційне забезпечення дисципліни	<i>Силабус, методичні рекомендації, презентації</i>
Вид семестрового контролю	<i>Іспит, модульна контрольна робота, індивідуальне завдання (реферат)</i>

Освітній компонент 2-3

ІСТОРИЧНА РЕГІОНАЛІСТИКА УКРАЇНИ	
Кафедра, яка забезпечує викладання	Кафедра історії (КІ), ФСП
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Курс, семестр	2 курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити (120 год.). Лекцій - 26 год. Семінарські заняття – 28 год. Індивідуальне завдання (реферат) – 10 год. СР – 66 год.
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення	Вивчення дисципліни базується на знаннях і вміннях, здобутих під час опанування навчальних дисциплін першого та другого рівнів вищої освіти за спеціальністю 032 – історія та археологія, а також поглиблених на третьому рівні відповідної спеціальності історичного джерелознавства, історіографії, теорії та методології історичної науки.
Що буде вивчатися	Ключові засади та прояви регіональної специфіки України в історико-культурному аспекті, динаміка населення, комунікацій, адміністративно-політичний устрій; взаємодія географічних, економічних, демографічних, екологічних, соціокультурних та інших процесів в регіональному розрізі, вплив геополітичних чинників на формування специфічних особливостей економічного і культурного розвитку регіонів, світоглядних і поведінських стереотипів, взаємовплив та взаємозумовленість проблем глобалізації та регіоналізації, методологічні проблеми регіональної історіографії.
Чому це цікаво/треба вивчати	Знання з дисципліни сприятимуть активізації національної свідомості, вихованню культури міжрегіонального спілкування та міжетнічної толерантності, формуванню активної особистості, здатної практично реалізувати набуті знання для специфічних потреб регіону, а також теоретичному осмисленню загальних тенденцій розвитку українських земель, закономірностей і тенденцій внутрішнього розвитку в загальноукраїнському і регіональному контекстах, процесів регіоналізації й регіонального розвитку в природно-географічному, історичному, етно- і соціокультурному контексті, їх впливу на сучасні суспільно-політичні процеси.
Чому можна навчитися	- дослідити об'єктно-предметну сферу та методологічні основи історичної регіоналістики, її термінологічний інструментарій, та структуру; - зрозуміти регіональну специфіку України в просторовому вимірі; - проаналізувати особливості історії та історіографії в регіональному контексті, розвиток регіональної науки в Україні; - здійснити ретроспективне дослідження територіальної структури України та прогнозування оптимальної моделі регіональної організації; - визначити регіональні особливості розвитку історичної думки; - дослідити історію регіонів як систему утворюючих цілісностей; - орієнтуватись в проблемах локалізації населення і територіальних зв'язків; - дізнатися про історію колонізаційних процесів, міграцій, міських і сільських поселень; - визначити новітні орієнтири та найважливіші дослідницькі напрями: регіональну історію, історичну урбаністику, адміністративно-

	територіальний устрій в історичному вимірі, історичну лімологію; - дізнатися про основні підходи вивчення міст в регіональному аспекті; - проаналізувати методи регіонального аналізу та регіональної діагностики, критерії і методи управління регіональним розвитком, зміст і цілі регіональної політики; - дослідити засоби оптимізації регіональної політики України, реформування адміністративно-територіального устрою, вдосконалення моделей територіального управління.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Набуті знання та вміння можна використовувати під час підготовки дисертації: — аналізувати теорії територіальної організації суспільства і регіонального розвитку про принципи і фактори розміщення продуктивних сил, актуальні проблеми розвитку регіонів, формування і функціонування регіональних суспільно-територіальних систем, зміст і напрями регіональної політики; визначати альтернативні стратегічні напрями розвитку організаційних систем; — розуміти значення історичної регіоналістики для вирішення практичних проблем українського суспільства, зокрема, оптимізації регіональної політики. — інтегрувати знання з дисципліни для поглибленого розуміння проблеми сфери діяльності, впровадження інноваційних заходів, раціоналізації практичної діяльності, отже, підвищити рівень особистої кваліфікації.
Інформаційне забезпечення дисципліни	Силабус, методичні рекомендації, презентації
Вид семестрового контролю	Іспит, модульна контрольна робота, індивідуальне завдання (реферат)